Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

# *Olga Arizmendiarrieta Urriategi*

# *Eibar, Gipuzkoa (1932)*

Aurkibidea

## Biografia

## Zintak

### AB-018

- **Proiektua**: Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k)**: ...eta kitto!, Euskara elkartea - Laspiur, Kontxa - Muruamendiaraz, Amaia - Ugarteburu, Mireia
- **Data**: 1989-11-13
- **Iraupena**: 64 min
- **Euskarria**: Audio digitala
- **Kodifikatzailea**: Gaston Balerdi, Izaskun

## Pasarteak

### 1. Arizmendiarrietaren ogibidea gerra aurretik

- **Erref**: AB-018/001
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:01:09

- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

**Laburpena**:
11-12 urterekin akabatzaile ogibidea ikasi zuen Santi Arizmendiarrietak, Olgaren aitak, Urizarren tailerrean. Kooperatiba sozialistan eta institutuko bedel moduan ere jardun zuen lanean.

## 2. Santi Arizmendiarrieta gerra garaian

- **Erref**: AB-018/002
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:01:09. **Bukatu**: 00:03:31
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

**Laburpena**:
Hornidura komisario izendatu zuten gerra hasi zenean. Eibar hartu zuten egun berean Bilbora bidean zen. Hanka hautsi zuen egun hartan eta ondorioz denbora luzez ibili zen herren. Atxilotu zutenean Duesoko kartzelara eraman zuten. Langileen batailoian behartutako lanak egiten jardun zuen frontean geroago eta, azkenik, Ondarretako kartzelara eraman zuten.

## 3. Toribio Etxeberria, esperanto irakaslea

- **Erref**: AB-018/004
- **Iraupena**: 0:00:57. **Hasi**: 00:03:45. **Bukatu**: 00:04:42
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Aisia » Kultura » Idaztea

**Laburpena**:
Toribio Etxebarria izan zen aitaren esperanto irakaslea. Gutun bidezko harreman estua izan zuten; esperantoz ere idatzi izan zizkioten gutunak elkarri. Juanito San Martinekin ere izan zuen harremana.

## 4. Esperantoa irakasten zen Klub Deportiboan

- **Erref**: AB-018/006
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:05:33. **Bukatu**: 00:06:47
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak

**Laburpena**:
Gerraostean, Esperantoa irakasten hasi zen Eibarko Klub Deportiboan. Esperantoak indar handia hartu zuen sasoi hartan. 11-12 pertsonako taldea osatu zuen.

## 5. Alderdi politikoak eta elkarteak gerra aurretik

- **Erref**: AB-018/010
- **Iraupena**: 0:03:16. **Hasi**: 00:11:04. **Bukatu**: 00:14:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Politika » Jarrera politikoak » Alderdien egoitzak

**Laburpena**:
Kooperatiba Sozialista Ifarkalen egon zen. "Zirkulua" (Círculo Tradicionalista) baino lehenago Bide-Onera kooperatiba ere ezagutu zuen. Eraikin beraren goiko solairuetan, STV sindikatua, Batzokia eta, azken solairuan, Emakume Abertzale Batza.

## 6. Politika kontuez kezkatuta beti

- **Erref**: AB-018/011
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 00:14:20. **Bukatu**: 00:15:58
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

**Laburpena**:
Lagunartean ibiltzea gustuko zuen Santik. Garai hartan oraindik ez zegoen txikiteorako ohiturarik; ardoa eskatu eta tabernan eserita egon ohi ziren gizonezkoak. Gizon serioa zen Arizmendiarrieta. Politika kontuez kezkatuta ageri zen beti.

## 7. Langileen batailoian pare bat urtez

- **Erref**: AB-018/017
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:21:18. **Bukatu**: 00:22:24
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

**Laburpena**:
Pare bat urtez igaro zituen Santik frontean, langileen batailoian, behartutako lanak egiten . Bilbora etortzeko baimena izan zutela eta zaintzarik gabe ere etortzeko aukera izan zutela kontatzen du haren alabak baina, itzuli ezean, lankideak fusilatzeko mehatxupean izan zela dio.

## 8. Pertsona beldurtia izan arren borrokaldian aktiboa zen

- **Erref**: AB-018/019
- **Iraupena**: 0:00:49. **Hasi**: 00:25:04. **Bukatu**: 00:25:53
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

**Laburpena**:
1934ko Iraultza. Oso gizon ausarta ez izan arren, gaztetasunak eman zion, Olgaren ustez, 1934ko iraultzan parte hartzeko kemena. Dendako erakusmahaiaren azpian gordetzen zuen lehergailuak sortzeko materiala.

## 9. Iraultzak hildakoak eragiteak sumintzen zuen

- **Erref**: AB-018/022
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:28:49. **Bukatu**: 00:29:54
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

**Laburpena**:
1934ko urriko iraultzan Urizar hil zuten. Aitari ez zitzaion batere gustatu hildakoak egotea. Kalean, basapiztien moduan ibiltzen zirela iruditzen zitzaion.

## 10. Gerraosteko Eibar: aisialdirako aukera desberdinak

- **Erref**: AB-018/025
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:32:18. **Bukatu**: 00:33:41
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

**Laburpena**:
Inguruko herrietako jende asko (mutilak batez ere) Eibarrera etortzen zen aisialdian. Bolatokia zabaldu zuteneko jende-ilara luzeak. Mutilak kunbura (ur presa) joaten ziren igerian egitera.

## 11. Soldadu alemanak Eibarren

- **Erref**: AB-018/026
- **Iraupena**: 0:01:49. **Hasi**: 00:33:41. **Bukatu**: 00:35:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

**Laburpena**:
Nahiz eta Gernika gorriek bonbardatu zutela esaten tematzen ziren garai hartan, soldadu alemanak Eibarren egon zirela baiezta dezakeela dio Olgak. Haur guztiak ibiltzen ziren haien kamioien atzetik, banatzen zituzten txokolate-bonboiak lortzeko asmoz.

## 12. Santi Arizmendiarrietaren argitalpen bakarra

- **Erref**: AB-018/027
- **Iraupena**: 0:02:12. **Hasi**: 00:35:30. **Bukatu**: 00:37:42
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak
- Aisia » Kultura » Idaztea

**Laburpena**:
Santi Arizmendiarrietak liburu bakarra argitaratu zuen: “Mis tiempos en la guerra”. Idazteko makinarekin jarduten zuen egunero. Juan de los Toyos-ek animatu zuen liburua idaztera. Gero, Toribio Etxeberriak eskatuta argitaratu zuen. Esperantoz idatzitako gutun asko gordetzen dira.

## 13. Gerraren miseriarekin jabetu ez

- **Erref**: AB-018/028
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:37:42. **Bukatu**: 00:38:42
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

**Laburpena**:
Santi Arizmendiarrietak gerrari buruz gordetzen zituen oroitzapenak ez ziren hain txarrak. Etxetik kanpora pasa zuen denbora gehien eta, behartutako lanak egiten nahiz preso zegoela jaten ematen ziotenez, egoera eskasarekin jabetu ere ez zela egin dio haren alabak. Jasandako hotza izango zen agian oroitzapenik latzena.

## 14. Goitarrak eta behetarrak Eibarren

- **Erref**: AB-018/029
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:38:42. **Bukatu**: 00:40:25
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

**Laburpena**:
Elizatik gorakoen eta elizatik beherako eibartarren arteko desberdintasunak. Goitarrak eta behetarrak Eibarren: gizarte banaketa.

## 15. Oso presente zegoen musika Eibarren gerra aurrean

- **Erref**: AB-018/032
- **Iraupena**: 0:03:19. **Hasi**: 00:49:19. **Bukatu**: 00:52:38
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

**Laburpena**:
Amari entzundako gerra aurreko ihauterien inguruko kontuak. Elkarrizketatzaileak, Kontxa Laspiurrek, “Kaldereruen” abestia kantatzen du (gazteleraz). Gerra aurrean musika ekitaldi asko antolatzen zen Eibarren: bi

musika banda zeuden, koroa, orfeoia, otxoteak, zarzuelak... Juanito Gisasola, Ramon Sarasua, Mugerza. Areto desberdinak: "Pabelloia", Saloia.

## 16. Esperantisten Gipuzkoako ordezkaria

- **Erref**: AB-018/034
- **Iraupena**: 0:01:53. **Hasi**: 00:54:07. **Bukatu**: 00:56:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak

**Laburpena**:
Santi Arizmendiarrieta esperantista taldearen Gipuzkoako ordezkaria zen. Bisita asko jasotzen zituen kargu hau zuela eta, atzerritarrenak sarri. Toribio Etxeberriarekin ikasi zuen esperantoa, Toribiok berak baino errazago.

## 17. Entsalada-tomatea gaztelarrena

- **Erref**: AB-018/037
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:59:02. **Bukatu**: 01:01:32
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

**Laburpena**:
Gerraostean goserik ez du pasa: neguko igandeetan babarrunak jan ohi zituzten. Entsalada-tomatea gaztelarren jakitzat zuten eta ez zegoen hura jateko ohiturarik. Uraza berriz, azukrearekin jaten zutela dio. Barraskiloak eta gaztaina erreak Gaztañerre egunerako

## 18. Gaztañerre eguna Eibarren

- **Erref**: AB-018/038
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 01:01:32. **Bukatu**: 01:03:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

**Gaia(k):**

- Aisia » Jai-giroa » Etxe barruko ospakizunak

**Laburpena**:
Eibarko Gaztañerre eguna noiz den zehazteko eztabaida betidanik egon dela diote. Egun, Domu Santu eguna igaro eta bigarren astelehenean ospatzen omen da. Afari berezia egoten zen etxean egun horretan eta frontoian, dantzaldia egoten zen.

**Ahotsak.eus**-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
*2026-10-19*

**CC-by-sa** | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com